

Keskkonnatasude raamkava peamiste arengusuundade arutelu

Protokoll

Keskkonnaministeerium 14. veebruar 2014

Algus 13.00, lõpp 16.30

Kutsutud: kutse arutelul osalemiseks saadeti Eesti Keemiatööstuse Liidu esindajale ja ettevõtetele

Päevakord

Keskkonnatasude raamkava ettevalmistamise käigus kogutud sisendi ja ettepanekute läbitöötamise järel valis Keskkonnaministeerium välja need arengusuunad, millega seotud muudatused tuleks keskkonnatasude süsteemi sisse viia. Pärast 03.12.2013 toimunud avalikku arutelu arengusuundade üle viidi läbi kohtumised erialaliitudega, et pakutud arengusuundi süvitsi arutada.

Kohtumise eesmärgiks oli tutvustada muudatusi tasuliigiti ning arutelu põhitähelepanu suunata iga tasuliigi rakendamisega seotud peamistele muudatustele süsteemis.

Peamiste muudatuste ulatus erineb tasuliigiti, mistõttu kirjeldatakse raamkava tööversioonis tulenevalt tasuliigist erineva mõju ja kaaluga alternatiivid.

Lühendid:

KKM - Keskkonnaministeerium

KKT – keskkonnatasud

KOV – kohalikud omavalitsused

KIK – Keskkonnainvesteeringute Keskus

LOÜ – lenduvad orgaanilised ühendid

VKG – Viru Keemia Grupp AS

THS – tööstusheite seadus

KeTS – keskkonnatasude seadus

EVEL – Eesti Vee-ettevõtete Liit

EMTEL – Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit

ENMAK – Eesti pikaajaline energiamajanduse arengukava 2030+

VÕ - välisõhk

SPV – saastatuse taseme piirväärtus

KHG – kasvuhoonegaasid

EU ETS - Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise skeem

Arutelu käik

Arutelu juhatas sisse Aire Rihe ja andis kõigepealt vastused 24.01.2014 toimunud E&Y uuringu kokkuvõtte tutvustamisel esitatud küsimustele. Sellele järgnes vabas vormis arutelu osalenutega.

Meelis Eldermann: Mul on palve saata laiali eelmiste kohtumise protokollid ning vastused eelmise kohtumise käigus esitatud küsimustele. Ettevõtjatele on siiani arusaamatu raamkava 2016+ olemus ja normitehniline vastavus.

Aire Rihe: Eelmisel kohtumise tehti ettepanek esitada Keskkonnatasude arendamise kontseptsiooni, keskkonnatasude raamkava ja keskkonnatasude seaduse õiguslik tõlgendus, mille esitan järgnevalt:

Õiguslikku jõudu omavad kehtiv keskkonnatasude seadus ja selle alamaktid. Keskkonnatasude arendamise kontseptsioon kirjeldas koostamise hetkel ja sellele eelnevalt kehtinud olukorda ja ühist seisukohta ning oli ministeeriumi eeltöö seaduse muutmisele. Sarnaselt kirjeldatakse hetkel raamkavas seaduseelnõu eeltööna peamised arengud aastani 2020, Vabariigi Valitsus kiidab need heaks ja see on eeltöö seaduse muutmisele. Õiguslikku jõudu omab raamkava alusel välja töötatud eelnõu jõustumise järel uuendatud keskkonnatasude seadus.

Meelis Eldermann: Seega raamkava on eelnõu väljatöötamise aluseks. Selles vastuses ei käsitletud keskkonnatasude kontseptsiooni, mis on sellisel juhul kontseptsiooni eesmärk ja seos raamkavaga.

Aire Rihe: Kontseptsioon kirjeldas ja kirjeldab KKT rakendamise põhimõtteid, eesmärgi ja nende sisu iga valdkonna jaoks. Kirjeldustel ja sisule põhinedes on välja töötatud kehtiv seadus.

Tarmo All: Olete lubanud kontseptsiooni versiooni, mida KKM kasutab, meile tutvumiseks. Oleme rõhutanud, et kuna see ei ole ametlik dokument, siis ei ole võimalik leida sellist kontseptsiooni dokumenti, mille kohta on võimalik olla kindel, et see on sama dokument. Me ei ole seda saanud.

Aire Rihe: Olen protsessi juhtinud selliselt, et dokumendid saadetak korraga, st korraga saadetakse 03.12 protokoll, kontseptsioon, protokollid kohtumistelt erialaliitudega.

Tarmo All: Me ei tea millest lähtuvalt leiate, et materjalid tuleb saata tingimata üheskoos ning peale kõikide arutelude toimumist. Diskussioon ei saa sellise lähenemisega olla viljakas. Protokolle vajame eelkõige kokkusaamisel arutatu fikseerimiseks ja ühetaoliseks mõistmiseks ning järgnevate sammude ettevalmistamiseks. Ehk siis eelmise arutelu protokoll on vaja järgmisel arutelu ning seda piisava aja viitega.

Aire Rihe: Kontseptsioonis on põhimõtted kirjeldatud, kuid see ei pea piirama raamkava koostamist, see kirjeldab kehtivaid põhimõtteid.

Aire Rihe: Eelmisel kohtumisel esitati küsimus, kas minister sooviks E&Y VKG maksukoormuse analüüsiga tutvuda eraldi esitluse käigus. Minister on uuringuga tutvunud, selle kohta on talle edastatud ka memo ja minister pärast materjalidega tutvumist ei pea eraldi kohtumist vajalikuks.

Meelis Eldermann: Tutvustasime E&Y tööd ja see saadeti ametliku kirjaga ning palusime tutvustada otse ministrile, kuna sotsiaal-majanduslik analüüs KeTS seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamisel ja raamkava väljatöötamisel puudub ja põlevkivi sektorit puudutav põhjalik maksuanalüüs on tehtud, siis palume, et seda võetakse arvesse raamkava koostamisel.

Kalev Kallemets: Põhjalikum analüüs mitme ettevõtte andmete põhjal, mis võtab arvesse ka CO2 hinda ja kliimapoliitikat, on teostamisel.

Tarmo All: See valmib aprilli teiseks pooleks. See uuring saab olema avalikult kasutatav ning meie hinnangul sisaldab olulist informatsiooni keskkonnatasumäärade kujundamiseks.

Meelis Eldermann: Palun märkusi E&Y töö kohta arvestada raamkava koostamisel.

Meelis Eldermann: Palun märkusi E&Y töö kohta arvestada raamkava koostamisel. Samuti on tööstusettevõtetele oluline, et arvestatakse ka THS ja teiste õigusaktide poolsete nõuetega, mis seavad ettevõtetele suured investeerimiskohustused.

Kaupo Heinma: Tööd võetakse ühe allikana protsessis, kuid mitte ainsana. Analüüsime mõjusid ka koostöös teostatud hanke võitjaga, kes viib läbi seaduse eelnõu koostamiseks läbi majanduslike ja

sotsiaalmajanduslike mõjude analüüsile.

Tarmo All: Loomulikult majandusanalüüs on üks paljudest alusmaterjalidest, kuid tuletan meelde kokkulepet kohtumisel 03.12.2013, et meile lähetatakse nimekiri alusmaterjalidest, millele toetub praegune raamkava. Me ei ole seda nimekirja endiselt saanud.

Aire Rihe: Ka see nimekiri saadetakse koos teiste materjalidega täiendatud raamkavaga, sealhulgas protokollid kohtumistest, mis on toimunud vahepeal erialaliitudega, et mitte edastada informatsiooni killustatult, vaid anda kõigile võrdne ülevaade keskkonnatasude kujundamise protsessist ja vahepeal tõstatunud küsimustest.

Tarmo All: Alusdokumente on mõistlik tutvustada arutelu eel, mitte järel. Vastasel juhul ei ole võimalik aru saada millised on osapoolte lähteseisukohad. Seda eriti olukorras kus raamkava lähteseisukohad on endiselt ebaselged – vähemalt meie jaoks.

Aire: Kõik materjalid on üleval Keskkonnaministeeriumi koduleheküljel, kus on nendega võimalik tutvuda. Olete teinud ettepaneku, et materjalidest koostatakse nimekiri, selle ettepaneku me võtame arvesse ning nimekirja ka edastame.

Tõnis Meriste: Koduleheküljel on väga palju erinevaid dokumente, meil on vaja teada, mis dokumente on ministeerium konkreetse raamkava väljatöötamiseks.

Aire Rihe: Huvigrupid, kes on seni eraldi olnud kaasatud: EVEL, EMTEL, Turbatootjate Liit, Toiduainete Tööstusega Liiduga toimus samuti arutelu, kas peaks eraldi kohtumise korraldama, kuid seda ei peetud praeguses etapis vajalikuks, vesiviljelejate erialaliitudega on toimunud eraldi kohtumised.

Meelis Eldermann: Strateegilise dokumendini jõudes, keskkonnatasude raamkava strateegia aluseid oleme teilt korduvalt küsinud, kuid seni ajani pole arusaadavat vastust saanud. Soovime täpselt aru saada, mis on need strateegilised dokumendid, mille alusel raamkava välja töötatakse. Kuidas on raamkava seotud teiste hetkel loodavate arengukavadega (Põlevkivi arengukava, ENMAK).

Aire Rihe: Strateegilised dokumendid on konkreetse sisuvaldkonna poliitikat kujundavad strateegilised dokumendid. Eraldi keskkonnatasude strateegiat dokumendina ei ole, kuna sisuosakondadega konsulteerides me rõhutame, et KKT on üks majanduslik instrument sisuosakonna strateegiliste eesmärkide saavutamiseks, mille kujundamise jaoks sisuosakond teeb ettepanekud.

Diana Revjako: Kuidas põlevkivi puhul on see olukord lahendatud? Antud valdkond on palju keerukam ning laiem, kui ainult Keskkonnaministeeriumi sisuosakondade haldusala.

Aire Rihe: Põlevkivi osas teeme koostööd põlevkivi arengukava koostajate ja maapõue osakonnaga.

Meelis Eldermann: Raamkava on strateegiline dokument, mis puudutab mitte ainult keskkonnahoidu vaid ka fiskaalpoliitikat, seda ei saa ainult Keskkonnaministeeriumi osakondade tasemel kujundada. KKT on üks osa maksudest, millel on mõju ettevõtete majandustegevusele. See on suurim viga dokumendi väljatöötamisel, et üldist sotsiaalmajanduslikku mõõdet väljatöötamisel arvesse võetud ei ole. Mis dokumente selles osas aluseks võetakse: fiskaalpoliitika, sotsiaalpoliitika?

Aire Rihe: Soovin rõhutada, et keskkonnatasud ei ole maksud, vaid keskkonna kasutusõiguse hind. Keskkonnatasude kujundamisel arvestatakse eelkõige sisuvaldkondade probleeme, mis vajavad lahendamist, või seatud eesmärgid. Maksud ja fiskaalpoliitilised instrumendid on kehtestatud teistel

alustel.

Meelis Eldermann: Põlevkivi puhul tuleb arvestada ka riigitulu osa, lisaks keskkonnamõju aspektile. Seega on siiski ka fiskaalpoliitiline osa vaja sisse arvestada. Sellest lähtuvalt jääbki meile endiselt arusaamatuks, kuidas on keskkonnaministeerium raamkavas ka teiste strateegiliste dokumentidega arvestanud.

Tarmo All: Ühes vastuskirjas mainite, et kuna EL vahendite osatähtsus langeb, peavad keskkonnatasud katma riigi tulu poolt.

Aire Rihe: Mitte riigi tulu poolt, vaid just KIKi tulu. Kui teatud valdkonnas on vajalik keskkonnanõuuga seotud investeeringute teostamiseks KIKi toetus, siis peavad keskkonnast laekuvad tasud katma nende investeeringute tegemise toetamise.

Kaupo Heinma: Räägime keskkonnaeesmärkide saavutamisest, mis on hea keskkonnaseisundi tagamine.

Aire: Me peame teostama teatud investeeringud, mida seni on finantseeritud Euroopa Liidu rahadest, aga edaspidi EL toetuse vähenedes peame tagama omafinantseeringu mahu.

Meelis Eldermann: Põlevkivi osas ma vastust ei saanud, mis strateegia alusel on see raamkavas üles ehitatud.

Aire Rihe: Põlevkivi käsitleme mõlemas aspektis, ta on riigi vara, mille puhul peab ühiskonnale laekuma tulu selle vara kasutamise eest, kuid selle kasutamisega kaasnevad ka teatud keskkonnamõjud, teatud kulud. Selle tasu kehtestamise alused on seega mitmekülgsed.

Tarmo All: Kuidas olete ette näinud kohtumise päevakorra ja ettepanekute käsitlemise, kas peatume igal ettepanekul?

Aire Rihe: Käsitleme igat sisuvaldkonda eraldi, näiteks alustame välisõhu saastetasudega, mille puhul kirjeldan lühidalt ettepanekuid muudatusteks, soovi korral Reet Pruul (VÕ spetsialist) täiendab mind, ning seejärel arutame tekkinud küsimusi ja probleeme.

Tarmo All: Selline arutelu ei ole kujunenud olukorras kõige eesmärgipärasem, kuivõrd meil on raske teatud ettepanekuid hinnata. Pean silmas, et on keeruline arutada, kas need on eesmärgipärased, kui me ei tea eesmärki, millele need ettepanekud on suunatud. Ümarlaudade raames on tehtud palju ettepanekuid, teame neid ettepanekuid, mida oleme ise teinud, kuid tagasiside nende arvestamise või mitteamistamise osas puudub. Oma ettepanekute osas, mis on kas või osaliselt lisatud raamkavasse, võime põhjuseid eeldada, nende osas, mis ei ole lisatud, me ei tea, mis põhjustel neid ei lisatud. Kuna arutame ainult raamkavasse arvatud eesmärke, siis väljajätute osas ei teki võimalust nende vajalikkuse üle diskuteerida. Seega oleks meil siinkohal vajalik aru saada mis on antud seaduse muutmise ning seega ka raamkava peamine eesmärk. Soovime jätkuvalt alustada sellest, et räägime selgeks, mis on raamkava põhimõtteline või strateegiline eesmärk, kuhu soovitakse jõuda keskkonnatasude abil aastaks 2020. Siis saame hinnata, kas ettepanekud on asjakohased.

Teen ettepaneku kutsuda kokku kõik osapooled ühisele ümarlauale, ka minister, et arutada, mis on need arengusuunad ja peamised eesmärgid, mida tahame saavutada. Kui oleme sellest ühetaoliselt aru saanud või leidnud mingi kompromissi, siis saame sellelt baasilt edasi minna sisuliselt, et arutada konkreetseid ettepanekuid. Täna peame eeldama, et sarnaselt ühel varasemal koosolekul mainitule on lähteseisukohad kirjeldatud keskkonnatasude kontseptsioonis. Sellega on aga kaks

olulist probleemi: a. ettevõtjad leiavad, et selle dokumendi koostamisse neid küll formaalselt kaasati, kuid sisuliselt mitte, mistõttu me ei ole nõus seisukohaga, et selles on kajastatud toonane osapoolte vaheline kompromiss või kokkulepe; b. me endiselt ei tea, millist eelnõu versiooni KKM oma töös aluseks võtab.

Aire Rihe: Keskkonnatasude süsteemi muutmise eesmärk on süsteemi tõhustada. Esiteks tuleb käsitleda eraldi ressursi- ja saastetasusid ja seejärel igat tasuliiki. Iga tasuliigi puhul on muudatuste tegemine erineva eesmärgiga, mis tuleneb selle valdkonna strateegilistest eesmärkidest.

Meelis Eldermann: Olete lubanud meile saata: keskkonnatasude raamkava strateegia – me ei saa keskkonnatasude strateegiast aru ja alusdokumenti ei ole; eelnevate arutelude protokollid; vastused ettevõtete poolt saadetud ettepanekute osas – oleme saatnud mitmeid kirju, millest ainult ühele oleme vastuse saanud; uuringute nimekirja. Küsimus on sisulises kaasamises. Väidan, et sisulist kaasamist ei liitudele ega ettevõtetele ei ole olnud, kuna meil ei ole ühtseid baasdokumente, millest me lähtume. Samuti pole keskkonnaministeerium liitude ja ettevõtete ettepanekute mitteamistamist põhjendanud. Sellises olukorras ei saa olla tegemist sisulise kaasamisega.

Tarmo All: Peaksime püstitava ressursi- ja saastetasude käsitlemise eesmärgid. Oleme näiteks rõhutanud, et ressursitasu peaks lähtuma omanikutulu printsiibist. Me ei ole läbi arutanud, kas see on mõistlik ja kõigile osapooltele vastuvõetav. Me ei tea täna kas see on võetud raamkava lähteelduseks või mitte. Arutletavad ettepanekuid lugedes võib arvata nii ühte kui teist. Eesmärgid peaksid olema kõigepealt läbi räägitud.

Aire Rihe: Minu eesmärk on tõepoolest saata kõik asjakohased dokumendid üheskoos, kuna vahepeal on toimunud mitmed kohtumised erialaliitudega, mille kohta on samuti koostatud protokollid, ning mille põhjal saadud ettepanekud ja tehtud muudatused viiakse järjepidevalt raamkavasse sisse, mistõttu iga kohtumise järel protsessi killustamine ei tundu vajalik, pigem pean mõistlikuks saata korraga koosolekute protokollid, täiendatud raamkava, lubatud kontseptsiooni, uuringute nimekirja.

Kalev Kallemets: Kõiki konkreetseid tegureid, mis mõjuvad konkreetsele valdkonnale, peaks käsitlema terviklikult. Enne tuleks läbi arutada, kuidas meetmed mõjuvad ning mis on keskkonnatasude roll meetmete kogumis. Põlevkivi osas eesmärgid saavad tulla valdkonna dokumendist, milleks on Põlevkivi arengukava.

Diana Revjako: Ühtsete põhimõtete ja eesmärkide kokku leppimine on oluline, et oleks tagatud olukord, kus nii keskkonnaministeerium kui ettevõtted saavad asjadest ühtemoodi aru. Ettevõtted hoiavad end kursis nii strateegiliste dokumentidega kui EL keskkonnapoliitikaga. Kui keskkonnaministeerium toob oma raamkavas välja põhimõtted, mis ei kattu ei strateegiliste dokumentide ega EL keskkonnapoliitikaga, siis jääb ettevõtetele arusaamatuks, mis eesmäärke püütakse saavutada ning kuidas on tagatud terviklik lähenemine. Näiteks välisõhu valdkonnas SO₂ ja NO₂, mis on prioriteetsed saasteained, ka Euroopa Liidu poliitikat vaadates, siis kui vaadata uut keskkonnatasude raamkava, antakse signaal, et SO₂ ja NO₂ on vähem tähtsad kui aromaatsed ained või näiteks CO. See oli lisaks eelnevalt arutletule konkreetne näide. Me ei saa aru, millest lähtutakse või mis signaali soovitakse ettevõtetele anda.

Kalmer Sokman: Lisaksin veelkord, et meil oleks vaja saada asjakohaseid dokumente kätte üksikshaaval, et jõuda neid läbi töötada. Tahaksime saada neid dokumente, mis vahepeal ei muutu, näiteks kontseptsioon ja uuringute nimekiri.

Hallar Meybaum: Soovime, et teeksime sisulist koostööd ja põhineksime reaalsetel andmetel.

Rein Voog: Kaasamist kui sellist ei ole toimunud. Ministeerium ja ettevõtjad räägivad teineteisest mööda. Me ei ole aru saanud, mis on uue keskkonnatasude seaduse eelnõu reaalsed eesmärgid ja reaalsed mõõdikud. Kui praegune situatsioon ei sobi, siis tuleks määrata uus situatsioon ja mõõdikud, millega arengut mõõta. Kordan ettepanekut, et saaksime asjadest ühtemoodi aru, oleks otstarbekas võtta kokku kõik huvirühmad, teha istumine, kus minister kui poliitiline otsustaja tutvustaks meile neid eesmärke. Kui saame ministrile küsimusi esitada, oleks meil palju parem pilt, kuhu peame jõudma ja saame edasi diskuteerida vajalike vahendite üle. Isegi see on argument, kui on vaja riigieelarvet fiskaalpoliitikast tulenevalt täita. Soovime näha argumente, mis põhjendavad keskkonnatasude tõstmist lähtuvalt probleemidest, mida lahendada. Oleks vaja ministripoolset seisukohta. Lisaks tasudele peaks olema olemas teine pool ehk kuidas konkreetne samm mõjutab ettevõtlust.

Aire Rihe: Oleme teinud ettepaneku muuta välisõhu saastetasude hierarhiat ja grupeerida need ümber nelja gruppi.

Reet Pruul: Kindlasti me ei ole midagi lukku pannud ega mõelnud, et me ei kaasa kedagi. See ettepanek on vaid üks võimalus ja ootame Teilt samuti ettepanekuid. Vaatame asju ümber, kuna praegune grupeerimine ei ole kõige parem, eriti lenduvate orgaaniliste ühendite osas, kuna nendes sisalduvad ikkagi väga erineva ohtlikkusega saasteained. Muudame jaotust ohulausete põhjal, mis on ametlik klassifikatsioon, tasustatavad ained on samuti kemikaalid, ohulaused toimivad nende saasteainete puhul ka. Kui leiame, et on paremaid variante, siis palun tehke vastavad ettepanekud.

Meelis Eldermann: Esitame ettepanekud kirjalikult.

Diana Revjako: Palume keskkonnaministeeriumil aru saada, et me ei mõista raamkavas pakutud muudatuste eesmärke. Lisaks eeltoodule näiteks välisõhu puhul on ELi poolt paika pandud SPV-d, mis ei lange kokku Teie pakutud jaotusega. Seega ootaksime teilt raamkava osas nii strateegilisi kui ka sisuosakondade poolseid selgitusi, mis eesmärke soovitakse raamkavas välja toodud ettepanekutega saavutada. Kui ettevõtted saavad aru püstitatud eesmärkidest, siis on neil võimalik ka sisuliselt kaasa rääkida nende saavutamise meetodite osas.

Reet Pruul: Eesmärk oli ohtlikkuse alusel tasustamiseks ja grupeerimiseks võtta aluseks ametlik klassifikatsioon.

Kärt Kasak: LOÜd on piiratud ained NECi järgi, Teil jäävad osad nimekirjast välja.

Kaupo Heinma: Üks külg on maksustamine ja teine on loastamine. Meie eesmärk on suunata kasutama vähem ohtlikke ained või tehnoloogiaid, mis väldivad nende heidet. Piirmäärad ütlevad, et meile aktsepteeritav tase on selline, kuid meie eesmärk on üldse lõpetada nende saasteainete heide.

Kalev Kallamets: Me paigutame isegi EL nõuetest tulenevalt nt väävlipüüduid ja teeme suured investeeringud ning sellele lisaks veel suunata heidet vähendama, see ei ole mõistlik. Eesmärk puudub.

Reet Pruul: SO₂ ja NO₂ jäävadki II rühma ja nendega ongi probleemid. Varsti tulevad ka neile jaotuskavad. Kas praegune nimekiri seaduses on mõistlikum?

Kärt Kasak: Praegune nimekiri pandi paika NEC direktiivist tulenevalt.

Reet Pruul: Meie peamine põhjus muudatuseks oli LOÜ rühm, kus on väga erinevad saasteained koondatud.

Diana Revjako: Palun pange see põhjendus ning selgitused uuele jaotusele põhjalikult kirja, siis suudame teile ka omapoolse sisendi anda.

Kalev Kallemets: Meetmete nimekiri, nt mahupiirang, loas sätestatud piirangud, piinormid, tasustamine - KKT on vaid üks komponent mitmetest meetmetest, see tuleks lahti selgitada, mis on saavutada soovitav eesmärk, meetmed ja millised meetmed on kõige efektiivsemad nende eesmärkide saavutamiseks.

Meelis Eldermann: Soovime näha, mille baasilt Te ettepanekuid teete. Kuna keskkonnanormatiive reguleerivad nii EL direktiivid, Eesti seadusandlus kui ka keskkonnatasud. Samuti peaks selgitama, miks neid ettepanekuid tehti, kuna osad seadusega kehtestatud piinormid on juba sedavõrd ranged, et keskkonnatasudel puudub teatud valdkondades motiveeriv efekt.

Reet Pruul: Iga kemikaali ohtlikkus määratakse ära, antakse lõplik loetelu, kus on iga aine kohta ohulause selle kohta, kui ohtlikud nad on. Kui on parem alus, mille alusel klassifitseerida neid aineid, siis palun tehke ettepanek. Meil peab olema mingi ametlik klassifikatsioon saasteainetel, mille alusel jagame ohtlikkust.

Olga Kuvatova: Teen ettepaneku, et Reet paneb kirja põhimõtted, mille alusel uus grupeering ja vastav ettepanek on koostatud.

Diana Revjako: Aga mille alusel on teatud ained just nendes gruppides, mis on nendega seotud probleemid?

Aire Rihe: Nad on jaotatud Eestis enim heidetavate saasteainete järgi vastavalt ohulausele nelja gruppi ohtlikkuse alusel.

Kaupo Heinma: Peamine eesmärk tuleneb tervisemõjust ja Euroopa Liidu eesmärkidest. Otsest tervisemõju väljendab SPV, kaudne tervisemõju on paljudel väiksem, nt H₂S, aga negatiivne mõju avaldub teistmoodi. Teine osa on see, et ohtlikkus on maksustatud erinevalt, ettevõtted, kes heidavad vähem ohtlikke aineid, maksavad vähem.

Meelis Eldermann: Palun saatke meile kirjalikult, kuidas süsteem kujundati, millistel alustel klassifitseerimine toimub, miks need ained nendesse gruppidesse on jaotatud.

Kalev Kallemets: Näiteks ei ole võimalik karjääriviisilise ja kaevandusviisilise kaevandamise puhul väljapumbatava vee koguse vähendamine. Võimalik on kaevandamistegevusega kaasneva kuivendustegevuse mõju vähendamine lähipiirkondadele ja sellega peaksid kaasnema motiveerivad meetmed. Sama peaks kaasnema jäätmete ja välisõhuga. Kui ollakse normide piires ja saavutatakse väiksem mõju, siis peaksid olema olemas motiveerivad meetmed.

Reet Pruul: Me ei saa süsteemi liiga keeruliseks muuta.

Meelis Eldermann: Kui tegeletakse Reach'i teemadega, siis on juba tegemist keerulise süsteemiga, kuhu tuleb juba algusest peale kaasata selle ala eksperte. Palun kaasake Keemiatööstuse Liitu, kui te soovite Reach'il ja CLP-l põhinevat süsteemi rakendada.

Tarmo All: Juba eelmisel kokkusaamisel soovisime, et te selgitaksite, kuidas täpselt soovite transformeerida puhaste kemikaalide tarnimise ja pakendamise reguleerimisele suunatud määrused välisõhku paisatud gaaside, aerosoolide ja tahkete osakeste segu ohtlikkuse määratlemiseks.

Juhtisime tähelepanu, et siin tuleb arvestada erinevate ainete koostoimet ning hajumist ja absorbeerumist atmosfääris. Kas ja kuidas on seda plaanis teha?

Reet Pruul: Ootame Teie ettepanekuid parema grupeeringu ja ametlikel alustel põhineva süsteemi aluseks võtmiseks. Oleme lähtunud sellest, et kehtiv süsteem käsitleb lenduvate orgaaniliste ühendite grupis väga erineva mõju ja ohtlikkusega aineid, kuid neid peaks käsitlema vastavalt ohtlikkusele inimtervisele. Võtsime aluseks rahvusvaheliselt aktsepteeritud süsteemi.

Rein Voog: Kordan ettepanekut kohtumiseks ministriga või vähemalt kantsleriga, kus meile seletatakse lahti strateegilised eesmärgid.

Tõnis Meriste: Palun võtame välisõhu osas arvesse, mida on võimalik realistlikult arvesse võtta.

Jaanus Arukaevu: H₂S puhul tehti ettepanek tõsta see kõrgemasse gruppi, kuna sellega on seotud palju kaebusi. Argumentatsioon on nõrk ja ettepanek on rahaliselt kaalumata. Peame selgelt tegema muudatuste mõju hinnangud, kuna see emotsionaalne argument (lõhn) ei lange kokku tegelikult inimeste elu ja tervise ning EL seatud eesmärkidega. Peame teadma, mis kulutusi see kaasa toob. Kaalutus peab võtma arvesse reaalelus järgneva protsesse. Soovime ära hoida, et töötatakse välja ranged piirangud, mis reaalsuses toovad kaasa ettenägematud tagajärjed. Mõju hinnang on see, mis peaks kaasnema iga ettepanekuga ning see on see, mida me ootame.

Kaupo Heinma: Soovime ministeeriumi poolt rõhutada, et me otsime seda punkti, kus eesmärk oleks täidetud, vähene tervisekahju, häiringud, EL eesmärgid, aga samal ajal ettevõtlus ei kannataks. Vaatame tervet pilti.

Tarmo All: Tuleksin veelkord selle H₂S näite juurde. Pakutud klassifikatsioonis grupi muutmine tähendab, et ainele rakenduvad kohe ka vastava grupi ohulaused. Ohulaused ei ole aga seotud mitte kaebuste hulga või aine kogusega vaid ainete füüsikalise-keemiliste omadustega. Kas see on nii?

Reet Pruul: Jah.

Aire Rihe: Ohulaused iseloomustavad konkreetse grupi ohtlikkust. H₂S-i muidugi ei hakkaks kirjeldama samad ohulaused lihtsalt grupi kuulumise tõttu, vaid igal grupil on ka erinev saastetasumäär, millest tulenevalt, kui H₂S puhul on muud kaalutlused, mille tõttu peaks seda tasustama kõrgemalt, näiteks lõhnahäiring, siis peaks seda kajastama kõrgema tasumääraga grupis või eraldiseisvalt. Aga enne neid detaile peame rääkima läbi, kas ettepanekut sellise grupeerimise ohulausetepõhise aluse rakendamiseks saab realselt rakendada. Kui see ei ole võimalik, siis liigume edasi ja analüüsime teisi lahendusi.

Tõnis Meriste: Samas ka meie peame aru saama, kust need muudatused pärinevad, seega palun kulutage selleks siis rohkem aega, aga lisage täiendused raamkavasse.

Tarmo All: Palun lisage, kelle ettepanekute põhjal on muudatused kujundatud.

Jaanus Arukaevu: CO₂ tasu puhul on kaks alternatiivi. Sellel, kas CO₂ hind siduda ETS hinnaga või seada fikseeritud hind, sellel on fundamentaalne mõju riigi CO₂ vähendamise kohustusele.

Aire Rihe: Eristame ETS süsteemiga hõlmatud ettevõtteid ja mitte hõlmatud ettevõtteid ning rakendame tasu vaid neile, kes ei ole hõlmatud. Süsteemi puhul tulebki kaaluda, kas liigume riigisiselt ELiga sarnases tempos ja suunas või seame Eesti tasandil oluliseks selle, et tasu oleks püsiv, pikaajaliselt teada ja ei mõjutaks volatiilsusega liigselt kohalikku soojustootmist. Selle osas arutelud kliima- ja kiirgusosakonnaga kestavad ja kujundame seisukohta.

Meelis Eldermann: Kui toodetakse koos sooja ja elektrit või ainult sooja, siis peaks kaotama seaduses CO2 tasu, kuna ETSi kuuluvad ettevõtted on KHG kauplemissüsteemis. 2013. aastast kuni 2020. aastani ETSi kuuluvatele sooja tootvatele ettevõtetele eraldatakse osaliselt tasuta CO2 kvoote 2013 a. kuni 80% ja 2020a. kuni 30% emiteeritud KHGst. Seega on tegemist sisuliselt topeltmaksustamisega.

Jaanus Arukaevu: Oluline on see, et ka mitte ETS sektor panustaks CO2 vähendamisse ja sellega seoses peab riik andma pikaajalise signaali, kuidas nähakse ETS välise sektori, kuhu kuuluvad erinevad tööstused, panust Eesti CO2 heite vähendamise kohustuse täitmisesse.

Aire Rihe: Teeme kliima- ja kiirgusosakonnaga selles aspektis tihedat koostööd.

Diana Revjako: SPV-ga seoses tuleks välisõhu saasteainete jaotus üle vaadata.

Reet Pruul: Täiendame raamkava välisõhu peatükki ja saadame selle uuesti laiali.

Tarmo All: Kas eelnevatel kokkusaamistel väljaöeldud ajakava on endiselt kehtiv? Kas valitsusele esitatakse raamkava praegusel kujul või sissejuhatav ja sidus osa planeeritakse lisada?

Aire Rihe: Ajakava on esialgu sama, kui varasemalt välja on öeldud. Sidusa osa kohta olete teinud täna mitmeid ettepanekuid, et raamkava täiendada. Võtame neid ettepanekuid täiendamisel vajalikul määral arvesse, et dokument oleks ühtsetel alustel kõigile osapooltele mõistetav.

Aire Rihe: Liigume edasi veesaastetasude muudatuse ettepanekute juurde. Esimene muudatus käsitleb veeseisundipõhiste koefitsientide süsteemi rakendamist kehtiva linnade põhise koefitsientide süsteemi asemel siseveekogudele. Muudatuse eesmärk on seotud Eesti eesmärgiga saavutada ja säilitada veekogude hea seisund. Leiame, et iga saasteaine ühik, mis heidetakse mitteheas seisundis veekogusse, mõjutab selle veekogu isepuhastumisvõimet ja seisundit rohkem, kui heide heas või väga heas seisundis veekogusse, mistõttu peaks rakendada kõrgemat tasumäära.

Diana Revjako: Mis aasta veekogude seisundiklasside seisu võetakse arvesse, kas 2011. a või 2013. a klasse?

Aire Rihe: Hetkel oleme mõjuanalüüsis arvesse võtnud 2011. a seisundiklasse. Süsteemi sisseviimisel võetakse arvesse kõige ajakohasemad andmed.

Diana Revjako: Täna päeva seisuga ei vasta pea ükski Eesti veekogu heale keemilisele seisundile. Määruse 49 järgi ei vasta kohati isegi joogivee nõuetele vastav põhjavesi kehtestatud normidele.

Aire Rihe: Arutan seda veosakonnaga.

Kalmer Sokman: Kui juhitakse puhtamat vett keskkonda kui on selle veekogu foon, siis peaks seda toetama. Juhul kui kõik veekogud on mitteheas seisundis, siis 1,5 on liiga järsk, see peaks olema diferentseeritud vastavalt seisundiklassile: 1,2, 1,3, 1,5 jne.

Kaupo Heinma: Siin tuleb arvesse võtta seda, et need saasteained kuhjuvad samuti, seega isegi veekogusse suurema lahjendusega vee juhtimisel jõuavad saasteained kokkuvõttes keskkonda ja lõpuks ka Läänemere.

Jaanus Arukaevu: Samas praegune koefitsientide süsteem on seotud kuhjumise ennetamisega, uus süsteem oleks lokaalse mõjuga seotud. Kui soovitakse lahendada saasteainete kuhjumisega seotud probleeme, ei ole selline lahendus parem.

Meelis Eldermann: Kuidas käsitletakse pärandsaastet? Ei saa selle koormust panna kandma mõned ettevõtted, mis ei ole süüdi selle tekkes. Kui panna 5-6 ettevõtet vastutama kogu Eestis Nõukogude ajal kogunenud ja tekkinud saaste eest, siis see ei ole proportsionaalne ega õiglane.

Aire Rihe: Süsteem on objektiivne, kuna see ei ole otseselt seotud mitte sellega, kes ja mis määral vastutab keskkonnaseisundi eest, vaid kuidas ühik heidet mõjutab konkreetses seisundis veekogu. Iga lisanduv ühik saastet mõjutab mitteheas seisundis veekogu rohkem kui ta mõjutab heas seisundis veekogu, hoolimata sellest, kes on vastutav veekogu seisundiklassi eest.

Diana Revjako: Antud lähenemine on täiesti ebaloogiline. See tekitab olukorra, kus see ettevõtte, kes lokaalselt tegelikult parandab veekogu seisundit, pannakse halvemasse seisundisse, kui see ettevõtte, kes heas seisundis veekogu tegelikult reostab. Samuti ei saa jääkreostuse piirkonnas ettevõtted oma asukohta valida – need on ajalooliselt väljakujunenud tööstuspiirkonnad, mille keskkonnaseisundi parendamiseks tuleks panustada solidaarselt.

Meelis Eldermann: Üks oluline koht, kuhu keskkonnatasu peaks laekuma, on KIK. Kui palju on arvestatud pärandsaastega ja KIKi vajadusega selle vähendamiseks ning ettevõtete võimekusega neid tasusid maksta? Soovime näha, kuidas olete KIKi laekumise ja pärandsaaste teema lahendanud, nii et see ei koormaks üle ettevõtete võimekust tasu maksta.

Jaanus Arukaevu: Siin on õige meie hinnangul rakendada mitte saastetasusid vaid piirmäärade poliitikat. Nt 5 a pärast kehtestame rangemad koguselised piirangud saasteainetele. Sellisel juhul on poliitika mõjus ning seda on vaja ette teada 5 aastat. Keskkonnatasu muutmisega kogutakse rohkem raha, mitte ei saavutata oodatavat mõju.

Kaupo Heinma: Tegelikult on juba hetkel võimaldatud see, et kehvast seisundis veekogudele määratakse rangemad koguselised piirangud, kuid on õige, et tuleb vaadata mõlemat poolt.

Jaanus Arukaevu: Võib-olla konkreetne teema lahendada siiski keskkonnanõuete piirangutega ja mitte kõrvaldada praegu kehtivat kuhjumisepõhist süsteemi ja lahendada probleem nende meetmete koosmõjus.

Aire Rihe: Täna, analüüsime seda võimalust.

Diana Revjako: Juhin tähelepanu sellele, et kui määrustes esitatud piirnormid on juba nii ranged, et isegi aastani 2013 heas seisundis olnud Eesti veekogud ei vasta enam kehtestatud nõuetele, ning sellele lisaks rakendatakse veel kõrgemat saastetasu, siis puudub igasugune soodustav mõju investeeringute tegemiseks.

Kaupo Heinma: Edastame ettepanekud veeosakonnale. Aga tuleb arvesse võtta ka seda, et juba veeluba andes tuleb tagada, et veeseisund ei muutuks kehvemaks, saastetasu rakendub sellele lisaks.

Tarmo All: Kas on plaanis muuta keskkonnatasude rakendamise eesmärki seaduses?

Aire Rihe: Oleme seda arutanud ja kui see on kokkuvõttes vajalik, siis teeme ka vastava ettepaneku.

Tarmo All: Kui oli esimene ettepanekute ring ning küsiti sisuliselt kitsendusi seadmata ettepanekuid tasude süsteemi parandamiseks, siis tehti ka palju ettepanekuid. Lisaks võtsid mitmed osapooled vaevaks küllaltki põhjalikult selgitada miks nende hinnangul KeTS hetkel ei toimi ja mida peaks muutma. Muu hulgas tuli vähemalt EE-st ja WEC-st ettepanek kaaluda piirnormide ja tasude omavahelisi suhteid ja mõju. Hetkel on kaalutud vaid tasu tõstmise mõju keskkonnanormide saavutamiseks. Oleme tõstatanud küsimuse, et võiks kasutada rohkem piirnormidel põhinevaid poliitikaid.

Aire Rihe: Piirnorme peaks rakendama nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik. Tasustamine on paindlikum meede, kuna ettevõtte saab valida investeerimise ja tasu maksmise vahel.

Diana Revjako: Hetkel on rakendatud jõuliselt mõlemaid meetmeid, seega peaks otsustama, kumb instrument on hetkel prioriteetne.

Kalmer Sokman: Kas majandusmõjusid hinnates võetakse arvesse tehtud investeeringuid? Neid peaks arvesse võtma.

Jaanus Arukaevu: Kas ettepanekud 2 ja 5 käsitlevad samu aineid?

Aire Rihe: Ettepaneku 2 puhul on peetud silmas vaid ohtlikke aineid ning pidasime otstarbekaks nende jaotamise kahte gruppi nimistu 1 ja 2 alusel, kuna nimistu 1 ained on ohtlikumad, nende keskkonda viimist tuleb vältida ja keskkonda juhtimise lõpetamise tähtaeg on oluliselt lühem (3 a) kui nimistu 2 ainete puhul (10 a).

Ettepaneku 5 puhul pidasime silmas üldist põhimõtete muutust selle suunas, et kõik veeteenuste kasutajad kataksid sellega kaasnevad kulud, sh veevõtu ja saasteainete ärastusega seotud kulud. Seda nõuab meie käest Euroopa Komisjon (edaspidi EK) ning raamkavas on esitatud EK-le koostatud aruanne selle kohta, mis määral hetkel erinevad osapooled oma kulud katavad. Ettepanek on siiski üldist laadi, kuna eeldab põhjalikumalt analüüsi selle osas, mis määral keskkonnatasud kulude katmisesse peaksid panustama, ning kuidas võtta arvesse just konkreetse valdkonna kulude kaetust ja sellele valdkonnale mõjuvaid keskkonnatasusid.

Meelis Eldermann: Me ei saa nõustuda selle ettepanekuga, kuna see on liiga üldine ja ebamäärane. Ettepanek tuleb põhjalikumalt lahti kirjutada: kas mõeldakse kogu veeteenust, st infrastruktuuri rajamisest kuni veeseisundi parandamiseni.

Jaanus Arukaevu: Kas siin mõeldakse solidaarsust, et kulud siirdatakse valdkondade vahel, või mõeldakse vaid konkreetse saastaja tegevust?

Aire Rihe: Siin peetakse silmas seda, et iga saastaja peaks katma just enda tekitatud kulud.

Meelis Eldermann: Palume seda ettepanekut selgitada ja esitada vastav analüüs.

Aire Rihe: Täna, täiendame ettepanekut viitega uuringule ja metoodikale.

Jaanus Arukaevu: Kindlasti peame vajalikuks ettepaneku nr 5 puhul arvutuste aluseks olevate andmete ja metoodika selgitamist, seejärel saame anda oma hinnangu ja teha ettepanekud. Oma kulude katmise põhimõtte kiidame heaks.

Tarmo All: Kaevandustest väljapumbatava vee kohta tehtud ettepaneku puhul on viidatud Geoloogiakeskuse (2005) koostatud tööle, kuid selles uuringus kindlasti ei ole esitatud väidet, et kogu väljapumbatav vesi on põhjavesi. Töö järeldused osutasid sootuks vastupidisele.

Aire Rihe: Meie seisukoht on see, et ka üleujutatud kaevandustesse valgunud vesi, mida välja pumbatakse, on põhjavesi.

Tarmo All: Sellisel juhul tuleb viidata allikale kust see seisukoht pärineb, mitte allikale, mis selle seisukoha sisuliselt ümber lükkab. Tegemist on täiesti vale viitega.

Rein Voog: See uuring näitab hoopis teist tulemust, mille puhul olete valinud sellise tõlgenduse, seda peaksite raamkavas ka nii väljendama.

Aire Rihe: Liigume edasi vee erikasutusõiguse tasudega. Peamised muudatusettepanekud käsitlevad karjäärdest ja kaevandustest väljapumbatavat vett. Jääme seisukohale, et juhul kui vett pumbatakse välja vastavast põhjaveekihist, siis peaks kaevandustest väljapumbatava vee tasumäära ühtlustama samast põhjaveekihist võetava vee erikasutusõiguse tasumääraga.

Tarmo All: Kohtusime ka sügisel põhjaveeteemalisel arutelul, kus läksime lahku sõnumiga, et on olemas põhjavee kasutamine ja mõjutamine. Pidime kaaluma põhjavee mõjutamise ja põhjavee kasutamise eraldi tasustamist. Mis on saanud sellest ettepanekust?

Aire Rihe: Arutasime küsimust ministeeriumi spetsialistidega ning jõudsime järeldusele, et kõige õiglasem on ja võrdse kohtlemise tagab veevõtu tasustamine lähtuvalt põhjaveekihist, kust pärineb vesi, mis välja pumbatakse.

Tarmo All: Selline oli teie seisukoht ka sügisese kohtumise eel. Arutelul osalesid tunnustatud hüdrogeoloogid Eesti Geoloogiakeskusest ning Tartu Ülikoolist. Arutelu käigus jõudsime selgele seisukohale, et vee kasutamist ressursina, st tema välja pumpamist tarbimiseks ja veerežiimi mõjutamist vee ümberjuhtimisega veeringe erinevate osade vahel ei saa käsitleda sama tegevusena ning tasustada samadel printsiipidel. Palume täpsustada täpselt milliste ministeeriumi spetsialistidega te jõudsite tagasi nimetatud koosoleku eelsele seisukohale ning millistel kaalutlustel?

Kalmer Sokman: Meil ei ole võimalik seda vett mitte kasutada, see kaasneb kaevandamisega. Tegemist ei ole tahtliku kasutamisega. Kui me ei saa seda mitte kasutada, siis igasugune tasude tõstmine lihtsalt vähendab põlevkivist loodavat väärtust.

Rein Voog: Palume ministeeriumi poolt sõnastada keskkonnatasude seaduse eesmärk nii, nagu see on käsitletud siinses raamkavas.

Aire Rihe: Soovin veelkord rõhutada, et hetkel me kohtleme vee kasutajaid erinevalt: kui tegemist on väikese puurkaevuga, mis pumpab põhjavett samast kihist, kust pumbatakse vett kaevandamise võimaldamiseks, peab maksma kõrgemat vee erikasutusõiguse tasu, samas vee kogus on kaevandamisel väljapumbatava vee puhul mitmeid kordi suurem ja tulenevalt ka mõju. Me peame lähtuma võrdsest kohtlemisest.

Kalmer Sokman: Alanduslehter ja väljapumbatava vee kogus ei ole seotud. Kui sajab väga palju vihma, siis väljapumbatava vee kogus kasvab, aga alanduslehter ei pruugigi laieneda. Ettepanek täpsustada meetme ja eeldatava tulemuse seost. Palume kirja panna ka, et vee erikasutustasu müümine kliendile, kes seda vett ei vaja, siis see on miinustehing põlevkivi väärtusest.

Kärt Kasak: Kui vesi, mida võetakse, suunatakse tagasi samasse kohta, kust see võeti, siis seda ei tarbita ära, see on nulltehing.

Rein Voog: Soovitame seda printsiipi analüüsida.

Meelis Eldermann: See on fiskaalpoliitiline otsus, et vee ressursi maksustatakse sellisel moel.

Kaupo Heinma: Räägime ressursi võimalikult kasulikust tarvitamisest, näiteks joogiveeks. Kaevanduse puhul pumbatakse vesi välja, ilma et seda vett kasutataks. Ühel juhul on seda kasutatud efektiivselt ja mõistlikumalt.

Tarmo All: Kas sellest võib järeldada, et kaevandustest väljapumbatava vee pakendamine ja müümine näiteks Araabia poolsaarele oleks tõhus meede?

Kaupo Heinma: Põhimõtteliselt küll.

Tarmo All: Kas ka keskkonnanahoiu seiskohast?

Rein Voog: Milles on see probleem, mida keskkonnatasuga lahendatakse?

Aire Rihe: Kui kaevandus rajatakse, siis võetakse vett konkreetsest põhjaveekihi, tekib surve veevahetusele, tekib ja suureneb alanduslehter, tuleb rajada sügavamaid puurkaevu lähedalasuvates asulates. Kuidas on põhjendatud, et samast põhjaveekihi veevõtt ja oluliselt suuremas mahus kui tavapärase veevõtu puhul on madalamalt tasustatud?

Kalmer Sokman: Palun vaadake üle põhjavee ümarlaual arutatud arvamused, motiveerige seda uuesti ja arutame seda taas. Raamkavas esitatud arvamus ei ole ühtne arvamus.

Rein Voog: Puudu on täielikult sotsiaal-majanduslik mõju.

Aire Rihe: Jah, me räägime sisulistest muutustest, kõigepealt sellest, kas need on otstarbekad ja rakendatavad. Seejärel saame analüüsida vastavalt seatud eeldustele sotsiaal-majanduslikke mõjusid.

Jaanus Arukaevu: Diskussioon võiks toimuda nii, et on ettepanek ja argument ning saaksime tehtud ettepanekute kohta Teie poolt tagasisidet. Iga kohtumine toob uued ettepanekud meie poolt, millele Teie vastate oma argumentatsiooni ja sisuosakondade kommentaaridega. Töötame need vastused läbi ja arutame teemat edasi.

Aire Rihe: Liigume veel jäätmete valdkonna juurde. Esialgu ei tee me ettepanekut enamiku jäätmetasude tõstmiseks kiiremini kui 3-5%, kuna nende jäätmete teket ei ole võimalik vähendada või neid taaskasutada majanduslikult mõistlikul viisil. Poolkoksi puhul vaatame summaarset koormust tööstusele ja ettepanek ennaktempos tasumäära tõstmiseks ei tähenda siinkohal kindlasti 20% või sarnast tõusu, vaid see tähendab, et eraldame lend- ja koldetuha ning poolkoksi tasumäärad, mis on hetkel samal tasemel. Selle kaudu soovime, et liigutakse poolkoksi tekke vähenemiseni või taaskasutuse suurendamiseni.

Meelis Eldermann: Peaksite tutvuma põlevkivi PVT tehnika dokumendiga, kus on välja toodud kaks Eestis kasutamisel olevat tehnoloogiat, siis mõlemad tehnoloogiad on võrdväärsed, siis praegu nende eristamine ja Kiviteri asendamine Petroteri või Galoteri tehnoloogiaga, siis see käib vastu sellele põhimõttele. Samuti on nii poolkoksi kui põlevkivituha taaskasutamise tehnoloogiad samad (nt tsemenditehase tooraineteks on nii tuhk kui poolkokk).

Aire Rihe: Olen sellega kursis. Keskendusime ettepanekus sellele, kas on võimalik ühte konkreetset jäätmeliiki taaskasutada ja kas sellele on hetkel piisav majanduslik motivatsioon.

Meelis Eldermann: Kui soovite maksustada kõrgemalt poolkoksi, siis annate ühele tehnoloogiale eelise. Teine märkus puudutab keskkonnanormide ja nõudeid: nii tuhk kui ka poolkokk on EL nõukogu otsusega alusel prügilakõlblikud, nende mõju on võrdväärne keskkonnale. Kui räägime kasutamisest, siis kui vaadata uuringuid, siis näiteks energeetikas ei ole mõistlik poolkoksi kasutada, kuna energia tootmiseks samas mahus toodetak palju enam tuhka, kui seda tekib põlevkivi puhul. Samuti ei ole seda uuritud, kuidas poolkoksi kasutada koos kivisöega. Seega puuduvad põhjendatud alused antud ettepaneku tegemiseks. Puuduvad ka uuringud, kuidas mõjutab poolkoksi põletamise välisõhu ja vee saastet. Tsemenditehase puhul on probleemiks turg – see hetkel puudub. Palun selle

ettepaneku üle vaadata ja viidata konkreetsetele uuringutele, milles keskkonnaministerium selliste ettepanekute tegemisel on lähtunud.

Diana Revjako: Poolkoksile ja tuhale on kehtestatud ka samad ladestamise nõuded ja kriteeriumid, millele kõik poolkoksi ladestud täna ka vastavad. Samuti kehtivad prügilatest väljunditele (nt heitvesi) samad nõuded. Seega on mõlema jäätmeliigi keskkonnamõju ühesugune. Meile jääb arusaamatuks, mille alusel on põhjendatud nende selline eristamine.

Vahur Keerberg: Kui soovime tegeleda poolkoksi teemaga, tuleks lahendada ka olemasolevate ladestute probleem, mitte kvalifitseerida ladestatu jäätmeteks, kuna see hetkel takistab taaskasutust.

Aire Rihe: Korraldame selle teema tarbeks eraldi koosoleku.

Tarmo All: Kas sain õigesti aru, et täna on viimane ümarlaud ja järgmine kord kohtume keskkonnatasude seaduse muutmise seaduse eelnõu koostamise juures.

Aire Rihe: Kommenteerisin ka eelnevalt, et see ei ole viimane arutelu keskkonnatasude raamkava teemal, kuna just nende erialaliitudega kohtumiste põhjal koostame täiendatud raamkava tööversiooni, mis saadetakse avalikuks konsultatsiooniks laiali keskkonnatasude listi. Selle põhjal saame korraldada eraldi kohtumised, vastavalt sisuvaldkondade probleemidele ja ka üldise avaliku konsultatsiooni.

Tarmo All: Täna jäi kõlama, et eraldi kohtumisi vajaksid jäätmete, põhjavee ja maavarade teema.

Meelis Eldermann: Räägime suunavatest meetmetest, kuid kas on mõeldud ka toetavatele meetmetele näiteks jäätmete taaskasutusega seoses? Või kas on ette nähtud meetmeid, mis tekitaksid näiteks nõudlust tsemenditootmise järele?

Jaanus Arukaevu: Küsimus on ka selles, mis on toode ja jääde, kuna jäätmete taaskasutus on sellisel juhul väga keeruline.

Diana Revjako: Sooviksin lõpetuseks küsida, kas THSi alla kuuluvate ettevõtete saastetasude määramise põhimõte käsitleb kõiki saastetasusid või ainult välisõhku?

Aire Rihe: Ettepanekus on silmas peetud kõiki saastetasusid.

Kohtumise lõpp

Edasised tegevused:

- Raamkava täiendamine tulenevalt erialaliitudega peetud aruteludest;
- Protokollide edastamine kõigile keskkonnatasude e-posti listi osapooltele;
- Eelnõu „Keskkonnatasude arendamise kontseptsioon aastatel 2010-2020“ edastamine;
- Avaliku konsultatsiooni väljapakkumine pärast täiendatud raamkava väljasaatmist;
- Sisuvalkondade probleemidega seoses eraldi kohtumiste korraldamine;
- Raamkavale asjakohaste uuringute nimekirja lisamine;
- Ettevõtete poolt esitatud kirjadele vastamise ülevaatamine.

Protokollija:

Aire Rihe
Keskkonnatasude büroo nõunik
Keskkonnaministeerium